είναι τέτοια, ώστε νά μή άποσυντίθεται ταχέως στήν θερμοκρασία τοῦ περιβάλλοντος, νά ἔχει δέ ἐπαρκῶς ἀνθεκτική δροσερότητα.

Στήν ὑπόθεση 64/81,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση τοῦ IV τμήματος τοῦ Finanzgericht τοῦ Münster πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τήν ὁποία ζητεῖται, στό πλαίσιο τῆς ἐκκρεμοῦς διαφορᾶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ μεταξύ

NICOLAUS CORMAN & FILS SA, πού ἐδρεύει στό Goé-Dolhain τοῦ Βελγίου,

καί

HAUPTZOLLAMT (Κεντρικοῦ Τελωνείου) GRONAU (Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας),

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ὅρου «παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 16ης Ἰουνίου 1972, περί διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως τῆς Κοινότητος (ABl. L 139, σ. 18), ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1972 (ABl. L 297, σ. 3) καί τελικῶς ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8ης Νοεμβρίου 1974 (ABl. L 301, σ. 21),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς A. Touffait, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart καί U. Everling, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: G. Reischl
γραμματεύς: H. A. Rühl, κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

# ΑΠΟΦΑΣΗ

## Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

Ἡ προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη — μία βελγική ἑταιρία — προέβη στίς 27 Ἰανουαρίου, 4, 11 καί 14 Φεβρουαρίου 1975 στόν ἐκτελωνισμό, ἀπό τό τελωνεῖο τοῦ Aachen-Autobahn-Süd, 80 007,5 κιλῶν τετηγμένου συμπυκνωμένου βουτύρου, τά ὁποῖα εἶχε ἀγοράσει σύμφωνα μέ τήν διαδικασία τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 καί εἶχε ἐξαγάγει ἀπό τό Βέλγιο στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Ὁ γερμανός ἀγοραστής, ἡ ἑταιρία Otto Suwelack Nachfolger KG, ζήτησε νά τεθεῖ τό βούτυρο αὐτό ὑπό τελωνειακό ἔλεγχο, ἐπειδή ἤθελε νά τό χρησιμοποιήσει γιά τήν παρασκευή παγωτοῦ. Τό τελωνεῖο, ἐν ὄψει τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, ἐπέβαλε τό γερμανικό νομισματικό ἐξισωτικό ποσό βάσει συντελεστοῦ μειωμένου κατά 50 % — συνολικῶς δηλαδή 37 927,09 γερμανικά μάρκα, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 1570/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 21ης Ἰουνίου 1974, περί τροποποιήσεως τῶν κανονισμῶν (ΕΟΚ) 1259/72 καί 218/74, ὅσον ἀφορᾶ τά νομισματικά ἐξισωτικά ποσά πού ἐφαρμόζονται στό βούτυρο πού πωλεῖται σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως τῆς Κοινότητος (ΑΒΙ. L 167, σ. 29).

Τό τελικό προϊόν τῆς γερμανικῆς αὐτῆς ἑταιρίας — ἕνα παρασκεύασμα σέ σκόνη γιά τήν παρασκευή παγωτῶν — ἀπετέλεσε ἀντικείμενο ἀναλύσεων τοῦ Zolltechnische Prüfungs- und Lehranstalt (Ἱδρύματος ἐρευνῶν καί ἐκπαιδεύσεως ἐπί τῆς δασμολογικῆς τεχνικῆς) τοῦ Μονάχου καί τοῦ Institut für Chemie der Bundesanstalt für Milchforschung (Χημικοῦ ἰνστιτούτου τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ ἱδρύματος ἐρευνῶν ἐπί τοῦ γάλακτος) τοῦ Κιέλου, μέ σκοπό νά ἐξακριβωθεῖ ἄν ἀνταποκρίνεται στίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 2815/72.

Δυνάμει τῆς διατάξεως αὐτῆς, τό βούτυρο δέν δύναται νά μεταποιηθεῖ παρά μόνο

«— σέ παρασκευάσματα σέ σκόνη γιά τήν παρασκευή παγωτῶν, ὑπαγόμενα στίς διακρίσεις 18.06 Δ ἤ 21.07 Ζ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, ἡ κατά βάρος περιεκτικότης τῶν ὁποίων σέ λιπαρές οὐσίες προερχόμενες ἀπό τό γάλα εἶναι μικρότερη ἀπό 32 % καί τά ὁποῖα εἶναι κατάλληλα πρός κατανάλωση χωρίς ἄλλη ἐπεξεργασία ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή τους».

Βασιζόμενο λοιπόν στίς ἐκθέσεις τῶν δύο ἀνωτέρω ὀργανισμῶν, τό τελωνεῖο τοῦ Coesfeld — πού ἦταν, κατά τό παραπέμπον δικαστήριο, ἁρμόδιο γιά τόν ἔλεγχο — «ὑπεστήριξε ὅτι τό συμπυκνωμένο βούτυρο δέν εἶχε χρησιμοποιηθεῖ σύμφωνα μέ τόν σκοπό, γιά τόν ὁποῖο προωρίζετο ἐπειδή δέν εἶναι δυνατόν νά παρασκευασθεῖ, σύμφωνα μέ τούς ἐπιβαλλομένους ὅρους, παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση ἀπό τά παρασκευάσματα σέ σκόνη» καί ἀπαίτησε κατά συνέπεια, μέ πράξη τῆς 18ης Μαρτίου 1976, τήν συμπληρωματική καταβολή τοῦ νομισματικοῦ ἐξισωτικοῦ ποσοῦ, δηλαδή 37 918,80 μάρκα.

Πράγματι, κατά τό παραπέμπον δικαστήριο, οἱ ἀνωτέρω ἐκθέσεις κατέληξαν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ παρασκευασθεῖσα σκόνη δέν δίδει παγωτό ἀνταποκρινόμενο στίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ. Κατά τό Χημεῖο τοῦ Κιέλου, «ἄν δέν εἶχε

δηλωθεῖ ὁ σκοπός τῆς χρήσεως, δύσκολα θά μποροῦσε νά χαρακτηρισθεῖ ἡ σκόνη ὡς παρασκεύασμα προορισμένο γιά τήν παρασκευή παγωτοῦ». Τό παγωτό πού παρασκευάζεται ἀπό τήν σκόνη δέν ἔχει γενικῶς ἀρκετή γεύση οὔτε καλή συνεκτικότητα, λόγω τοῦ σχηματισμοῦ κρυστάλλων πάγου. Ἐπί πλέον, ἡ περιεκτικότης του σέ ζάχαρη εἶναι κατώτερη ἀπό τήν συνηθισμένη. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τήν παρουσία ἀρωματικῶν οὐσιῶν, ὅπως τῆς βανιλλίνης, καί γαλακτοποιητῶν ἤ σταθεροποιητῶν. Τό παρασκεύασμα αὐτό δέν περιέχει ὡς γαλακτοποιητή τῆς λιπαρᾶς οὐσίας παρά μόνο 1 % καζεϊνικό νάτριο, πού ἔχει ἀποσταθεροποιητικό ἀποτέλεσμα ἐπί τοῦ παγωτοῦ. Ἡ παρουσία τοῦ γαλακτοποιητοῦ αὐτοῦ στό παγωτό εἶναι ἀσυνήθιστη καί ἐπί πλέον δέν ἐπιτρέπεται ἡ διάθεσή του στό ἐμπόριο στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Τέλος δέν εἶναι δυνατόν νά ληφθεῖ ἱκανοποιητικό ἐπίπλησμα τοῦ παγωτοῦ αὐτοῦ, τό ὁποῖο ἀποσυντίθεται ταχέως μετά τήν ἔξοδό του ἀπό τόν καταψύκτη, ἀφοῦ τό παγωμένο μέρος καί τό ὑγρό ἀποχωρίζονται ἀμέσως κατά τρόπο πλήρη καί εὐκρινή. Κατά συνέπεια, τό παγωτό δέν ἔχει τόν συνήθη κρεμώδη χαρακτήρα του οὔτε τήν γευστική ἀξία του, πού εἶναι πρωταρχικό στοιχεῖο γιά μία λιχουδιά.

Ἡ προσφεύγουσα τῆς κυρίας δίκης ὑπέβαλε ἔνσταση κατά τῆς ἀνωτέρω διορθωτικῆς πράξεως, ἰσχυριζομένη ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν ὡς πρός τό παρασκεύασμα σέ σκόνη εἶναι ὑπερβολικές: πράγματι, κατ' αὐτήν, ἡ ἔκφραση «κατάλληλο πρός κατανάλωση» ἔχει τήν ἴδια ἔννοια μέ τό «καταναλώσιμο», «βρώσιμο» ἤ «μή ἀκατάλληλο πρός βρώση» καί ὄχι μέ τό «εὔγευστο». Ἡ γνώμη αὐτή ἐνισχύεται καί ἀπό ἀπόψεως «πρακτικότητος», ἀφοῦ ἡ ἔκφραση αὐτή πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ἐνιαίως σέ ὅλη τήν Κοινότητα, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἕνα προϊόν πρέπει νά θεωρεῖται κατάλληλο πρός κατανάλωση, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπεται νά διατίθεται στό ἐμπόριο σέ ἕνα Κράτος μέλος. Στήν προκειμένη ὑπόθεση πάντως ἡ σκόνη αὐτή διατίθεται πρός κατανάλωση στό Βέλγιο, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν βεβαίωση πού χορήγησε στίς 19 Φεβρουαρίου 1979 τό βελγικό ἐθνικό ἰνστιτοῦτο γάλακτος καί γαλακτοκομικῶν προϊόντων. Ἀπό τήν ἴδια βεβαίωση προκύπτει ὅτι ἡ χρήση τοῦ καζεϊνικοῦ νατρίου ἐπιτρέπεται γιά τήν παρασκευή παγωτοῦ στό Ἡνωμένο Βασίλειο, στήν Ἰταλία καί στίς χῶρες τῆς Μπενελούξ. Ἐξ ἄλλου, ὁ κανονισμός 1259/79 δέν ἀπαγορεύει τό συστατικό αὐτό. Ὁ κανονισμός ἄλλωστε δέν περιέχει οὔτε κανόνες περί τῶν ἐλαχίστων ὁρίων τῆς περιεκτικότητος σέ ζάχαρη καί σέ βανιλλίνη, καθώς καί περί τοῦ ἐπιπλήσματός του.

Ὅταν ἡ ἔνσταση αὐτή ἀπερρίφθη, ἡ Corman προσέφυγε στό Finanzgericht τοῦ Münster, τό ὁποῖο, ἐπειδή ἐθεώρησε ὅτι τά στοιχεῖα πού διέθετε γιά νά καθορίσει τήν ἔννοια τοῦ «καταλλήλου πρός κατανάλωση παγωτοῦ» κατά τό κοινοτικό δίκαιο ἦσαν ἀνεπαρκή, ὑπέβαλε στό Δικαστήριο, μέ διάταξη τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1981, τά ἀκόλουθα τρία ἐρωτήματα:

«1. Ποιές ἰδιότητες πρέπει νά ἔχει ἕνα "παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση" κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, περί διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως τῆς Κοινότητος, τῆς 16ης Ἰουνίου 1972 (Abl. L 139, σ. 18), ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1972 (Abl. L 297, σ. 3), καί τελικῶς ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8ης Νοεμβρίου 1974 (ABl. L 301, σ. 21); Ἀρκεῖ ὅτι τό κατεψυγμένο προϊόν "εἶναι βρώσιμο", "εἶναι καταναλώσιμο", "δέν εἶναι ἀκατάλληλο πρός βρώση" ἤ "δέν βλάπτει τήν ὑγεία"; Ἤ πρέπει πέρα ἀπό αὐτά νά ἀνταποκρίνεται στίς προσδοκίες τοῦ

καταναλωτοῦ ἤ στήν κρατούσα ἀντίληψη, δηλαδή νά γίνεται δεκτό ἀπό τόν καταναλωτή ὡς κανονικό παγωτό, ὅπως συνηθίζεται στό ἐμπόριο ἤ στίς συναλλαγές;

2. Ἄν τό κριτήριο εἶναι οἱ προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ ἡ κρατούσα ἀντίληψη:

   Ἀρκεῖ ὅτι τό προϊόν ἀνταποκρίνεται στίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ στήν κρατούσα ἀντίληψη στό κράτος πού γίνεται ἡ μεταποίηση, σέ κάποιο κράτος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος ἤ ἔστω σέ μία τρίτη χώρα ἤ πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ στήν κρατούσα ἀντίληψη στό σύνολο τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος;

3. Ἔχει καμμία σημασία τό γεγονός ὅτι τό προϊόν εἶναι ἐμπορεύσιμο σέ ἕνα ἀπό τά ἀνωτέρω κράτη ἤ στό σύνολο τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος σύμφωνα μέ τίς ἀγορανομικές διατάξεις πού ἰσχύουν σέ κάθε ἕνα ἀπό αὐτά;»

Ἡ διάταξη περί παραπομπῆς πρωτοκολλήθηκε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 23 Μαρτίου 1981.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ, κατετέθησαν γραπτές παρατηρήσεις ἀπό τήν ἑταιρία Corman, προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τούς Ehle, Feldmann καί Σία, δικηγόρους Κολωνίας, καί ἀπό τήν Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν J. Sack, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε, μέ διάταξη τῆς 15ης Ἰουλίου 1981, νά ἀναθέσει τήν ἐκδίκαση τῆς παρούσης ὑποθέσεως στό τρίτο τμῆμα, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 95 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, καί νά προχωρήσει στήν προφορική διαδικασία χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

## II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ

### *Α — Παρατηρήσεις τῆς προσφευγούσης στήν κυρία δίκη*

Ἡ *προσφεύγουσα τῆς κυρίας δίκης* ἐπαναλαμβάνει τήν ἐπιχειρηματολογία πού χρησιμοποίησε ἤδη ἐνώπιον τοῦ παραπέμποντος δικαστηρίου.

Κατ' ἀρχάς ἀναλύει τήν κοινοτική ρύθμιση καί καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι δέν ὑπάρχει διάταξη πού νά ὁρίζει λεπτομερέστερα ἤ νά διευκρινίζει τήν ἔννοια «κατάλληλο πρός κατανάλωση».

Κατόπιν ἰσχυρίζεται ὅτι κατά μέν τό βελγικό, ἰταλικό, ὁλλανδικό, βρετανικό καί λουξεμβουργιανό δίκαιο ἐπιτρέπεται τόσο ἡ παρασκευή ὅσο καί ἡ διάθεση τοῦ ἐπιδίκου προϊόντος στό ἐμπόριο, ἐν τούτοις ὅμως δέν ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις τῆς γερμανικῆς ρυθμίσεως περί παγωτῶν, τῆς 15ης Ἰουλίου 1933, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό τῆς 1ης Ἰουλίου 1970 (BGBl. 1970 I σ. 1061).

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἑρμηνεία τῆς ἐννοίας «κατάλληλο πρός κατανάλωση», ἡ προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη εἶναι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νά γίνει ἀποκλειστικά μέ γνώμονα τό κοινοτικό δίκαιο καί χωρίς νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ παρόμοιες ἤ οἱ ἀντίστοιχες ἐθνικές διατάξεις.

Σύμφωνα ὅμως μέ τήν διατύπωση τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 2819/74, τό τελικό προϊόν πρέπει νά ἔχει «ἁπλῶς τίς ἰδιότητες τοῦ "βρωσίμου" ὑπό τήν οὐδέτερη ἔννοια τοῦ ὅρου», πράγμα πού ἀποκλείει τήν ἑρμηνεία τῆς καθ' ἧς στήν κυρία δίκη, σύμφωνα μέ τήν ὁποία τό προϊόν πρέπει νά εἶναι «εὔγευστο γιά τόν γερμανό καταναλωτή».

Ἀπό τό ὅλο κείμενο τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 6 προκύπτει ἐπίσης ὅτι τό οὐσιωδέστερο στοιχεῖο τῆς ἐννοίας «κατάλληλο πρός κατανάλωση χωρίς ἄλλη ἐπεξεργασία, ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί ἀπό τήν κατάψυξη» εἶναι ὅτι ἡ μεταποίηση δύναται νά συνίσταται στήν προσθήκη ἀρωματικῶν οὐσιῶν, σταθεροποιητῶν καί ἄλλων οὐσιῶν περιοριστικῶς ἀπαριθμουμένων, «ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι τό προϊόν συνεχίζει νά ὑπάγεται στήν δασμολογική διάκριση, γιά τήν ὁποία προορίζεται». Ἐπομένως, ἐφ' ὅσον ἐπρόκειτο περί «ἐνδιαμέσου προϊόντος προορισμένου γιά μεταποίηση», ὁ κοινοτικός νομοθέτης ἔλαβε ὑπ' ὄψη πιθανῶς τήν στάση τοῦ καταναλωτοῦ, χρησιμοποιώντας τήν ἔκφραση «κατάλληλο πρός κατανάλωση».

Τέλος, ἀπό τόν σκοπό τῆς ρυθμίσεως αὐτῆς — ὅπως διαφαίνεται στίς αἰτιολογικές σκέψεις τῶν κανονισμῶν 1259/72 καί 232/75 — συνάγεται ὅτι ἡ δυνατότης ἐλέγχου τῆς χρησιμοποιήσεως σύμφωνα μέ τόν καθορισμένο σκοπό τοῦ δουτύρου μειωμένης τιμῆς πρέπει νά ὑφίσταται «μέχρι νά ἀποκτήσει τό προϊόν τήν τελική μορφή πού προβλέπεται ἀπό τόν κανονισμό», ὑπό τήν ὁποία δέν νοεῖται ἡ κατανάλωσή του, ἀλλά ἁπλῶς «ἡ τελική μορφή, στήν ὁποία εὑρίσκεται τό προϊόν μετά τίς διάφορες φάσεις τῆς ἐπεξεργασίας καί μεταποιήσεως πού προβλέπει ὁ κανονισμός». Κατά συνέπεια, ὅταν τό προϊόν φθάσει σέ αὐτή τήν «τελική μορφή», ἡ τελευταία ἐπεξεργασία δύναται νά συνίσταται σέ περαιτέρω μεταποίηση τοῦ προϊόντος αὐτοῦ, μέ σκοπό τήν παρασκευή παγωτοῦ πού νά ἀνταποκρίνεται στίς γευστικές ἀπαιτήσεις τῶν καταναλωτῶν.

Ἀπό τό σύνολο τῶν στοιχείων αὐτῶν τῶν σχετικῶν μέ τήν ἑρμηνεία τοῦ ὅρου «κατάλληλο πρός κατανάλωση» συνάγεται ὅτι ἀνταποκρίνεται πρός τό ἀντικείμενο τοῦ κανονισμοῦ — τόν ἔλεγχο — «ἡ χρησιμοποίηση/μεταποίηση τοῦ παρασκευάσματος σέ σκόνη, τό ὁποῖο προορίζεται γιά τήν παρασκευή παγωτῶν, κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά δημιουργεῖται ἕνα προϊόν ὁρισμένης συνθέσεως καί κατάλληλο πρός κατανάλωση μετά τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή του». Κατά συνέπεια, σέ αὐτό τό στάδιο δέν τίθεται, στό πλαίσιο τοῦ ἐπιδίκου κανονισμοῦ, καμμία περαιτέρω προϋπόθεση ὡς πρός τίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ.

Ἡ ἑρμηνεία αὐτή «κατάλληλο πρός κατανάλωση = ὡρώσιμο ὑπό τήν οὐδέτερη ἔννοια τοῦ ὅρου» ἐνισχύεται περαιτέρω «ἀπό δύο κριτήρια διορθωτικῆς ἑρμηνείας, δηλαδή τήν στάθμιση τῶν ἐπιδίκων συμφερόντων καί τήν πρακτικότητα». Πράγματι, δέν εἶναι δυνατόν οἱ κοινοτικές ἀρχές νά ὑποχρεοῦνται νά ἐξακριβώσουν σέ κάθε Κράτος μέλος, ὅπου τό προϊόν αὐτό προσφέρεται στήν κατανάλωση, ἄν τό ἐν λόγω προϊόν, «πού πιθανῶς νά εἶναι ἕνα ἐνδιάμεσο προϊόν, γίνεται ἀποδεκτό ὡς κατάλληλο πρός κατανάλωση ἀπό τόν ἐντόπιο καταναλωτή, ἐπειδή ἀνταποκρίνεται σέ ὅ,τι αὐτός προσδοκᾶ ἀπό ἕνα παγωτό καί ἐπειδή εἶναι εὔγευστο».

Ἡ προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη προσθέτει τέλος ὅτι ἡ ἔννοια τῆς πρακτικότητος σέ κάθε Κράτος μέλος πρέπει νά ὁρισθεῖ «βάσει τοῦ ἐλαχίστου κοινοῦ παρονομαστοῦ ἐντός τῆς Κοινότητος». Θεωρώντας ὅτι ὁ τελευταῖος αὐτός ἐφαρμόζεται στήν χώρα της, τό Βέλγιο, καί ἰσχυριζομένη ὅτι τό προϊόν αὐτό ἀνταποκρίνεται στίς προϋποθέσεις πού θέτει ἡ ἐθνική της νομοθεσία, ὑποστηρίζει ὅτι δικαίως δύναται νά λάβει ὡς δεδομένο ὅτι οἱ γερμανικές ἀρχές δέν θά ἐφαρμόσουν αὐστηρότερα κριτήρια κατά τήν ἑρμηνεία τῆς ἐν λόγω ἐννοίας.

Κατά συνέπεια, προτείνει νά δοθεῖ ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού ὑπέβαλε τό παραπέμπον δικαστήριο ἡ ἑξῆς ἀπάντηση:

«Ἐπί τοῦ πρώτου προδικαστικοῦ ἐρωτήματος:

Ὁ ὅρος "κατάλληλο πρός κατανάλωση", ἰδιότης τήν ὁποία πρέπει νά ἔχουν τά ἐνδιάμεσα προϊόντα πού λαμβάνονται, ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς πωλήσεως δουτύρου σέ μειωμένες τιμές σύμφωνα μέ τόν κανονισμό 1259 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 16. 6. 1972 (ABl. L 139, σ. 18) ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22. 12. 1972 (ABl. L 297, σ. 3), ὅπως εἶχε τροποποιηθεῖ τελικῶς κατά τό κρίσιμο χρονικό σημεῖο ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8. 11. 1974, (ABl. L 301, σ. 21), ἀπό τό ἐναποθηκευμένο

καί πωληθέν 6ούτυρο, τό όποῖο μετεποιήθη σύμφωνα μέ τούς ὅρους τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο α στό ὁποῖο ἐνεσωματώθησαν τά προϊόντα πού προβλέπονται στό ἄρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο b καί τό ὁποῖο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση μετεποιήθη, σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς διατάξεως αὐτῆς, σέ παρασκευάσματα σέ σκόνη τῶν διακρίσεων 18.06 Δ καί 21.07 Ζ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου γιά τήν παρασκευή παγωτῶν, λαμβάνεται ὑπό τήν ἔννοια ὅτι τά ἐνδιάμεσα αὐτά προϊόντα εἶναι 6ρώσιμα ἤ ὅτι δέν εἶναι ἀκατάλληλα πρός 6ρώση χωρίς καμμία ἄλλη ἐπεξεργασία, ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή τους, ἀνεξαρτήτως ἄλλων μεταγενεστέρων μεταποιήσεων ἤ ἐπεξεργασιῶν στό πλαίσιο τῆς παραγωγῆς παγωτῶν σύμφωνα μέ τίς προτιμήσεις τῆς ἀγορᾶς, διά τῆς προσαρμογῆς παραδείγματος χάριν τῆς γεύσεως, τῆς συνεκτικότητος ἤ ἄλλων στοιχείων πρός τίς ἀπαιτήσεις τοῦ καταναλωτοῦ.

Ἐπί τοῦ δευτέρου προδικαστικοῦ ἐρωτήματος:

Ἡ ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό παρέλκει, καθ' ὅσον οἱ προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ καί ἡ κρατούσα ἀντίληψη δέν ἀποτελοῦν καθοριστικά κριτήρια.

Ἐπί τοῦ τρίτου προδικαστικοῦ ἐρωτήματος:

Ὁμοίως δέν ἔχει σημασία τό γεγονός ὅτι τό ἐνδιάμεσο προϊόν, στό ὁποῖο ἀναφέρεται ὁ κανονισμός, ἐπιτρέπεται νά κυκλοφορεῖ δυνάμει τῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων πού ἰσχύουν σέ ἕνα ἀπό τά Κράτη μέλη.»

## *Β — Παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς*

Ἡ *Ἐπιτροπή* ὑποστηρίζει κατ' ἀρχάς ὅτι ἡ ὑπόθεση αὐτή πρέπει νά ἐξετασθεῖ ὑπό τό πρίσμα τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δικαστηρίου τῆς 28ης Ἰουνίου 1979 (Beljatzky καί Corman, 216 καί 217/78, Slg. σ. 2273 ἐπ.), σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες ἐπιτρέπεται ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπιβολή τοῦ νομισματικοῦ ἐξισωτικοῦ ποσοῦ, ἐφ' ὅσον τό 6ούτυρο δέν ἐχρησιμοποιήθη γιά τόν προβλεπόμενο σκοπό.

Ἀναλύοντας κατόπιν τίς ἐφαρμοστέες διατάξεις τῶν κανονισμῶν, καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι ἡ σκόνη πού παρασκευάζεται κατ' αὐτό τόν τρόπο πρέπει ὄχι μόνο νά ἀνταποκρίνεται σέ ὅλες τίς προϋποθέσεις γιά τήν ὑπαγωγή της σέ μία ἀπό τίς ἀναφερθεῖσες διακρίσεις τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, δηλαδή στήν 18.06 Δ ἤ στήν 21.07 Ζ, σύμφωνα μέ τό δασμολόγιο πού ἴσχυε τότε, ἀλλά καί νά δύναται νά ὑπαχθεῖ ὡς παγωτό — στήν διάκριση 18.06 Β ἤ 21.07 Γ — μετά τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή της καί μόνο. Ἀμφιβάλλει ἄν τό παραπέμπον δικαστήριο εἶχε συλλάβει πλήρως τήν διπλή αὐτή προϋπόθεση γιά τά παρασκευάσματα σέ σκόνη, ἐπειδή στήν διάταξη περί παραπομπῆς ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐπιχειρηματολογία τῆς προσφευγούσης, ἡ ὁποία εἶναι «ἐσφαλμένη ἤ τουλάχιστον ὑπεραπλουστευτική», καθ' ὅσον δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψη της τό ἀποφασιστικό στοιχεῖο τῆς μετατροπῆς τοῦ προϊόντος σέ παγωτό τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων δασμολογικῶν διακρίσεων «διά τῆς προσθήκης ὕδατος καί καταψύξεως καί μόνο».

Ἡ Ἐπιτροπή ἀποκλείει τήν διάκριση 18.06 Δ, πού δέν ἀφορᾶ, κατά τήν ἄποψή της, παρά τά προϊόντα μέ 6άση τό κακάο, καί θεωρεῖ ὅτι τό παραπέμπον δικαστήριο θά ἔπρεπε κανονικά νά εἶχε διατάξει ἐξ ἀρχῆς ἀποδείξεις περί τοῦ ὅτι ἡ ἐπίδικη σκόνη εἶναι πράγματι προϊόν πού ὑπάγεται στίς δασμολογικές διακρίσεις 18.06 Δ ἤ 21.07 Ζ καί πού δύναται νά μετατραπεῖ, μέ ἁπλή προσθήκη ὕδατος καί κατάψυξή του, σέ παγωτό τῆς δασμολογικῆς διακρίσεως 18.06 Β ἤ 21.07 Γ.

Ὑπό τίς προϋποθέσεις αὐτές, πρέπει πράγματι νά ἐξετασθεῖ ἄν τό προϊόν εἶναι καταναλώσιμο, δηλαδή ἄν δύναται, χωρίς νά ὑποστεῖ οὔτε μεταποίηση οὔτε 6ελτίωση, νά διατεθεῖ ἄμεσα στόν τελικό καταναλωτή ὡς παγωτό. Ἑπομένως δέν ἀρκεῖ τό

προϊόν νά εἶναι ἁπλῶς «βρώσιμο» ἤ ἔστω «μή ἀκατάλληλο πρός βρώση», ἀλλά πρέπει νά ἔχει αὐτή τήν ἰδιότητα ὑπό τήν ἰδιότητά του ὡς παγωτοῦ: πρέπει λοιπόν νά δύναται νά ἀναγνωρίζεται καί νά γίνεται ἀποδεκτό ὡς τέτοιο.

Ἡ ἄποψη αὐτή ἀπορρέει ἤδη ἀπό τό γράμμα τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο «τό προϊόν πρέπει νά ἔχει τήν ἐμφάνιση *παγωτοῦ ἑτοίμου πρός κατανάλωση*». Ἐνισχύεται ἐξ ἄλλου ἡ ἄποψη αὐτή τόσο ἀπό τήν ἔννοια, ὅσο καί ἀπό τόν σκοπό τοῦ κανονισμοῦ, ἐπειδή τό ἀντικείμενο αὐτοῦ εἶναι νά μπορεῖ τό τελικό προϊόν νά καταναλωθεῖ ὡς παγωτό, δεδομένου ὅτι, ἄν ἀρκοῦσε τό προϊόν νά εἶναι ἁπλῶς «βρώσιμο», τότε ἡ ρύθμιση τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 δέν θά ἐπετύγχανε τόν σκοπό της, τήν ἀποφυγή δηλαδή τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ βουτύρου μειωμένης τιμῆς γιά ἄλλες χρήσεις ἐκτός ἀπό τήν παρασκευή παγωτοῦ.

Ὁ προσδιορισμός πάντως τῆς ἐννοίας τοῦ «παγωτοῦ καταλλήλου πρός κατανάλωση» δέν πρέπει νά ὑπόκειται σέ ὑπερβολικές ἀπαιτήσεις. Ἡ ἐπιτυχία ἑνός ἐμπορεύματος στήν ἀγορά κρίνεται στά πλαίσια τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ: ὁ καθορισμός αὐτῆς τῆς ἐννοίας ἐπομένως πρέπει «νά βασίζεται στίς ἐλάχιστες προϋποθέσεις πού πρέπει νά συγκεντρώνει ἕνα προϊόν γιά νά δύναται νά χαρακτηρισθεῖ ὡς παγωτό».

Ὁ καθορισμός τῆς ἐννοίας αὐτῆς δέν πρέπει νά βασίζεται στήν ρύθμιση μιᾶς ἐθνικῆς ἐννόμου τάξεως, ἀκόμη καί ἄν αὐτή εἶναι συγκριτικῶς ἡ λιγότερο αὐστηρή. Οἱ ἐθνικές ρυθμίσεις ἔχουν βεβαίως ἐν προκειμένω διπλή σημασία: ἀφ' ἑνός μέν ἄν ἀποδειχθεῖ ὅτι ἕνα ἐμπόρευμα δέν δύναται νά διατεθεῖ στήν ἀγορά κανενός Κράτους μέλους ὡς παγωτό, ὁπωσδήποτε δέν εἶναι «κατάλληλο πρός κατανάλωση», ἀφ' ἑτέρου δέ καί ἀντιστρόφως, ἄν τό ἐμπόρευμα αὐτό δύναται νά διατίθεται ἐντός ἑνός Κράτους μέλους ὡς παγωτό, «αὐτό δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς ἔνδειξη τοῦ ὅτι πρόκειται πολύ πιθανῶς γιά προϊόν κατάλληλο πρός κατανάλωση». Συνεπῶς οἱ ἐθνικές ρυθμίσεις δύνανται νά χρησιμεύουν τό πολύ ὡς ἐνδείξεις καί ὁ ὁρισμός ἐπομένως τῆς ἐννοίας «κατάλληλο πρός κατανάλωση» πρέπει νά βασισθεῖ στίς ἐλάχιστες ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοτικοῦ καταναλωτοῦ, ὅπως ἄλλωστε συνάγονται ἀπό τόν κανονισμό 232/75.

Ἐπειδή ὅμως τό παγωτό ἀποτελεῖ ἐπιδόρπιο, ἡ γεύση του — ἡ γλυκύτης καί τό ἄρωμά του — ἔχει μεγάλη σημασία, ὅπως καί ἡ συνεκτικότης του. Ἐπομένως ἕνα παγωτό δέν πρέπει νά τήκεται καί νά διασπᾶται ταχέως σέ ὑγρά καί στερεά στοιχεῖα. Ἀντιθέτως, ἄλλα χαρακτηριστικά, ὅπως ἡ αἴσθηση στήν γλώσσα, ἡ συνήθης περιεκτικότης σέ βανιλλίνη ἤ ὁ ὄγκος τοῦ ἐπιπλήσματος καί ἡ ταχύτης τήξεως τοῦ παγωτοῦ δέν ἔχουν ἀποφασιστική σημασία.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι τά κριτήρια αὐτά κατ' ἀρχήν ἀρκοῦν γιά νά ἀποφανθεῖ τό παραπέμπον δικαστήριο καί ὅτι ἐπομένως δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐξετασθοῦν ἄλλα χαρακτηριστικά ἡ ὕπαρξη τῶν ὁποίων ἐνδεχομένως ἀπαιτεῖται γιά νά εἶναι κατάλληλο πρός κατανάλωση τό παγωτό, ἀφοῦ τά ἐθνικά δικαστήρια ὀφείλουν νά ἀποφαίνονται σέ κάθε συγκεκριμένη περίπτωση «ἄν ἕνα προϊόν πρέπει νά θεωρηθεῖ, κατ' ἐφαρμογή τῶν ἀνωτέρω κριτηρίων, ὡς παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση».

Κατά συνέπεια, ἡ Ἐπιτροπή προτείνει νά δοθεῖ στά ἐρωτήματα πού ὑπέβαλε τό παραπέμπον δικαστήριο ἡ ἑξῆς ἀπάντηση:

«1. Τά παρασκευάσματα σέ σκόνη τῆς διακρίσεως 18.06 B ἤ 21.07 Z (ὅπως ἴσχυαν) τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, πού προορίζονται γιά τήν παρασκευή παγωτοῦ κατά τήν ἔννοια τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς,

περιλαμβάνουν μόνο τά προϊόντα πού μποροῦν νά θεωρηθοῦν, μετά τήν προσθήκη ὕδατος μόνο καί μετά τήν κατάψυξή τους, ὡς παγωτά τῶν διακρίσεων 18.06 Β ἤ 21.07 Γ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου καί πού εἶναι ὡς τοιαῦτα κατάλληλα πρός κατανάλωση.

2. Ἡ καταλληλότης τοῦ προϊόντος πρός κατανάλωση ὁρίζεται συναρτήσει τῶν ἐλαχίστων ἀπαιτήσεων πού ἔχει ὁ κοινοτικός καταναλωτής ὡς πρός τό παγωτό. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, σημαντική ἔνδειξη εἶναι τό γεγονός ὅτι ὁρισμένο προϊόν εἶναι ἐμπορεύσιμο ὡς παγωτό σύμφωνα μέ τήν ἐθνική ἔννομη τάξη ἑνός Κράτους μέλους.

Ἀντιθέτως, ἕνα προϊόν δέν εἶναι κατάλληλο πρός κατανάλωση, ἄν ἡ διάθεσή του στήν ἀγορά μέ αὐτό τόν χαρακτηρισμό δέν ἐπιτρέπεται σέ κανένα Κράτος μέλος.

3. Τό προϊόν, ἡ γεύση τοῦ ὁποίου δέν εἶναι σαφῶς καί αἰσθητῶς γλυκεία ἤ ἀρωματική ἤ τό ὁποῖο κατά τήν τήξη διασπᾶται ταχέως σέ δύο στοιχεῖα, ἕνα ὑγρό καί τό ἄλλο στερεό, δέν ἀνταποκρίνεται στίς ἐλάχιστες προϋποθέσεις πού πρέπει νά συγκεντρώνει τό παγωτό τό κατάλληλο πρός κατανάλωση κατά τήν ἔννοια τοῦ κανονισμοῦ 1259/72.»

III — Προφορική διαδικασία

Κατά τήν συνεδρίαση τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1981, ἀνέπτυξαν προφορικῶς τίς παρατηρήσεις τους ἡ ἐπιχείρηση Nicolaus Corman & Fils, προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Ulrich C. Feldmann, δικηγόρο Κολωνίας, καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Jörn Sack.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 19ης Νοεμβρίου 1981.

## Σκεπτικό

1 Μέ διάταξη τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1981, ἡ ὁποία περιῆλθε στό Δικαστήριο στίς 23 Μαρτίου 1981, τό Finanzgericht τοῦ Münster ὑπέβαλε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, τρία προδικαστικά ἐρωτήματα, τά ὁποῖα ἀφοροῦν κυρίως τήν ἑρμηνεία τοῦ ὅρου «παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση», κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 16ης Ἰουνίου 1972, περί διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως τῆς Κοινότητος (ΑΒl. L 139, σ. 18), ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1972 (ΑΒl. L 297, σ. 3), καί τελικῶς ἀπό τόν κανονισμό 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8ης Νοεμβρίου 1974 (ΑΒl. L 301, σ. 21) (στό ἑξῆς: «κανονισμός 1259/72, ὡς ἐτροποποιήθη»).

2 Τά ἐρωτήματα αὐτά ἀνέκυψαν στό πλαίσιο διαφορᾶς μεταξύ μιᾶς βελγικῆς ἐπιχειρήσεως καί τοῦ Hauptzollamt (Κεντρικοῦ Τελωνείου) τοῦ Gronau (Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας). Ἡ βελγική ἑταιρία ἐξήγαγε τετηγμένο συμπυκνωμένο βούτυρο, τό ὁποῖο ἐπρόκειτο νά μεταποιηθεῖ ἀπό μία γερμανική ἑταιρία σέ παρασκεύασμα σέ σκόνη, ἀπό τό ὁποῖο θά παρεσκευάζετο, διά προσθήκης ὕδατος καί καταψύξεως, παγωτό. Τό Hauptzollamt ἐπέβαλε τά ἐξισωτικά νομισματικά ποσά ὄχι βάσει συντελεστοῦ μειωμένου κατά 50 %, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 ὡς ἐτροποποιήθη, ἀλλά βάσει τοῦ πλήρους συντελεστοῦ, ἐπειδή τό ἐν λόγω τετηγμένο συμπυκνωμένο βούτυρο δέν εἶχε μετακινηθεῖ, σύμφωνα μέ τόν σκοπό γιά τόν ὁποῖο προωρίζετο, σέ παρασκεύασμα σέ σκόνη ἀπό τό ὁποῖο νά εἶναι δυνατή ἡ παρασκευή παγωτοῦ καταλλήλου πρός κατανάλωση, καί ἐπομένως δέν ἠδύνατο νά ὑπαχθεῖ στίς διακρίσεις 18.06 Δ ἤ 21.07 Ζ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου.

3 Τό Hauptzollamt ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ παρασκευάσματος σέ σκόνη, στήν ὁποία προέβησαν κατ' ἐντολή τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν εἰδικευμένα ἱνστιτοῦτα, προέκυψε πράγματι ὅτι τό παρασκεύασμα αὐτό δέν ἦταν κατάλληλο πρός κατανάλωση ὡς παγωτό χωρίς ἄλλη ἐπεξεργασία ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί ἀπό τήν κατάψυξή του. Ἀπό τήν ἴδια ἀνάλυση ἐπίσης προέκυψε ὅτι ἡ περιεκτικότης σέ ἀρωματικές καί γλυκαντικές οὐσίες, σέ σταθεροποιητές καί γαλακτοποιητές, καθώς καί ὁ βαθμός συνεκτικότητος τοῦ τελικοῦ προϊόντος δέν ἐπέτρεπαν τόν χαρακτηρισμό του ὡς παγωτοῦ καταλλήλου πρός κατανάλωση. Ἐν ὄψει λοιπόν τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ τῶν ἀναλύσεων τό ἐθνικό δικαστήριο ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τά ἀκόλουθα τρία ἐρωτήματα:

«1. Ποιές ἰδιότητες πρέπει νά ἔχει ἕνα "παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση" κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, περί διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως τῆς Κοινότητος, τῆς 16ης Ἰουνίου 1972 (ΕΕ L 139, σ. 18), ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ L 297/3), καί τελικῶς ἀπό τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8ης Νοεμβρίου 1974 (ΕΕ L 301, σ. 21); Ἀρκεῖ ὅτι τό κατεψυγμένο προϊόν "εἶναι βρώσιμο", "εἶναι καταναλώσιμο", "δέν εἶναι ἀκατάλληλο πρός βρώση" ἤ "δέν βλάπτει τήν ὑγεία"; Ἤ πρέπει πέρα ἀπό αὐτά νά ἀνταποκρίνεται στίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ στήν κρατούσα ἀντίληψη, δηλαδή νά γίνεται δεκτό ἀπό τόν καταναλωτή ὡς κανονικό παγωτό, ὅπως συνηθίζεται στό ἐμπόριο ἤ στίς συναλλαγές;

2. Ἄν τό κριτήριο εἶναι οἱ προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ ἡ κρατούσα ἀντίληψη:

Ἀρκεῖ ὅτι τό προϊόν ἀνταποκρίνεται στίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ στήν κρατούσα ἀντίληψη στό κράτος πού γίνεται ἡ μεταποίηση, σέ κάποιο Κράτος μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος ἤ ἔστω σέ μία τρίτη χώρα ἤ

πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στίς προσδοκίες τοῦ καταναλωτοῦ ἤ στήν κρατούσα ἀντίληψη στό σύνολο τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος;

3. Ἔχει καμμία σημασία τό γεγονός ὅτι τό προϊόν εἶναι ἐμπορεύσιμο σέ ἕνα ἀπό τά ἀνωτέρω κράτη ἤ στό σύνολο τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος σύμφωνα μέ τίς ἀγορανομικές διατάξεις πού ἰσχύουν σέ κάθε ἕνα ἀπό αὐτά;»

4 Τά ὑποβληθέντα τρία ἐρωτήματα ἀποβλέπουν κυρίως στήν διασαφήνιση τοῦ νοήματος, ἀπό ἀπόψεως κοινοτικοῦ δικαίου, τοῦ ὅρου «κατάλληλο πρός κατανάλωση», κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 ὡς ἐτροποποιήθη, ὁ ὁποῖος ὁρίζει ὅτι τό βούτυρο πού πωλεῖται σύμφωνα μέ τόν κανονισμό αὐτό καί γιά νά τηρηθοῦν οἱ σκοποί του δέν δύναται νά μεταποιηθεῖ παρά

«σέ παρασκευάσματα σέ σκόνη γιά τήν παρασκευή παγωτῶν, ὑπαγόμενα στίς διακρίσεις 18.06 Δ ἤ 21.07 Ζ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, ἡ κατά βάρος περιεκτικότης τῶν ὁποίων σέ λιπαρές οὐσίες προερχόμενες ἀπό τό γάλα εἶναι μικρότερη ἀπό 32 % καί τά ὁποῖα εἶναι κατάλληλα πρός κατανάλωση χωρίς ἄλλη ἐπεξεργασία ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή τους».

5 Ἡ ρύθμιση αὐτή σημαίνει ὅτι τό παρασκεύασμα σέ σκόνη, τό ὁποῖο προέρχεται ἀπό τό βούτυρο, πρέπει νά συγκεντρώνει ὅλες τίς προϋποθέσεις γιά τήν ὑπαγωγή τοῦ προϊόντος σέ μία ἀπό τίς ἀνωτέρω δύο διακρίσεις τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, δηλαδή ὅτι πρέπει νά εἶναι ἱκανό νά μεταποιηθεῖ, διά προσθήκης ὕδατος καί καταψύξεως μόνο, σέ τελικό προϊόν πού νά ἀποτελεῖ παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση.

6 Ἡ ἔκφραση «κατάλληλο πρός κατανάλωση» σημαίνει, βάσει κατ' ἀρχάς τῶν ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων ἐπί τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις ὡς πρός τήν ποιότητα τοῦ παγωτοῦ, κατά τήν ἔννοια τῶν σχετικῶν δασμολογικῶν διακρίσεων, πρέπει νά εἶναι περιορισμένες. Ἡ ὑπαγωγή στίς κλάσεις 18.06 «σοκολάτα καί λοιπά παρασκευάσματα διατροφῆς περιέχοντα κακάον» καί 21.07 «παρασκευάσματα διατροφῆς μή ἀλλαχοῦ κατονομαζόμενα ἤ περιλαμβανόμενα» δείχνει πράγματι ὅτι τό ἐν λόγω τελικό προϊόν πρέπει νά εἶναι βρώσιμο, δηλαδή νά μήν εἶναι ἀκατάλληλο πρός βρῶση καί νά μή βλάπτει τήν ὑγεία.

7 Στό πλαίσιο τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 διασαφηνίζεται κατά δεύτερον ὅτι τό προϊόν πού λαμβάνεται διά προσθήκης ὕδατος μόνο καί διά καταψύξεως τοῦ

παρασκευάσματος σέ σκόνη πού προέρχεται άπό τό τετηγμένο συμπυκνωμένο βούτυρο συνιστᾶ «παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση» χωρίς ἄλλη περαιτέρω ἐπεξεργασία. Αὐτό σημαίνει ὅτι τό προϊόν αὐτό πρέπει νά εἶναι βρώσιμο ὡς παγωτό, δηλαδή νά παρουσιάζει γεύση αἰσθητῶς γλυκεία καί ἀρωματική, νά ἔχει δέ ἀπό τήν ἴδια τήν σύνθεσή του ἐπαρκῶς ἀνθεκτική συνεκτικότητα καί δροσερότητα. Ἐπομένως, τό προϊόν πού εἶναι ἄγευστο ἤ χάνει τήν συνεκτικότητά του ταχύτατα, ὅταν κατά τήν ἀπόψυξη τήκεται σχεδόν ἀμέσως καί ἀποσυντίθεται στά συστατικά του, δέν ἀποτελεῖ παγωτό κατάλληλο πρός βρῶση κατά τήν ἔννοια τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, ὡς ἐτροποποιήθη. Αὐτό ἐξ ἄλλου ἐπιβεβαιώνεται καί ἀπό τόν μεταγενέστερο κανονισμό 232/75 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 30ῆς Ἰανουαρίου 1975, περί πωλήσεως σέ μειωμένες τιμές βουτύρου προοριζομένου γιά τήν παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικῆς καί παγωτῶν (ABl. L 24, σ. 45), σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο τά παγωτά αὐτά πρέπει νά περιέχουν μία ἤ περισσότερες ἀρωματικές οὐσίες, καθώς καί γαλακτοποιητές ἤ σταθεροποιητές.

8 Οἱ ἐλάχιστες αὐτές ἀπαιτήσεις προκύπτουν ἀπό τίς συνδυασμένες διατάξεις τοῦ κοινοῦ δασμολογίου καί τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, δηλαδή ἀπό διατάξεις τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, ἡ ἔννοια καί τό πεδίο ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων δέν προσδιορίζεται δι' ἀναγωγῆς στίς νομοθεσίες τῶν Κρατῶν μελῶν. Πράγματι, ἡ καινοτική ἔννομη τάξη δέν ἐπιθυμεῖ κατ' ἀρχήν νά προσδιορίζονται οἱ ἔννοιές της βάσει μιᾶς ἤ περισσοτέρων ἐθνικῶν ἐννόμων τάξεων, ἐφ' ὅσον αὐτό δέν προβλέπεται ρητῶς. Ἐν προκειμένω, οἱαδήποτε ἐθνική ἀπόκλιση ἀπό τίς ἀνωτέρω κοινοτικές ποιοτικές ἀπαιτήσεις θά ἐπέτρεπε τήν νόθευση τῆς ὁμοιομόρφου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, ὡς ἐτροποποιήθη, καί θά ἐμπόδιζε τήν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ του, δηλαδή τῆς ἐξαλείψεως τῶν ἀποθεμάτων βουτύρου διά τῆς διαθέσεως σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως, ἀφοῦ θά διευκόλυνε τήν μείωση τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν γιά τίς συναλλαγές προϊόντων, ὁ προορισμός τῶν ὁποίων δέν θά ἦταν κατ' ἀνάγκη ὁ ἴδιος μέ τόν προορισμό γιά τόν ὁποῖο ὁ κανονισμός αὐτός ἐπιτρέπει εὐνοϊκότερο συντελεστή.

9 Ἐπομένως ἡ ἀπάντηση στό Finanzgericht τοῦ Münster πρέπει νά εἶναι ὅτι τά παρασκευάσματα σέ σκόνη τῆς διακρίσεως 18.06 Δ ἤ 21.07 Ζ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, τά ὁποῖα προορίζονται γιά τήν παρασκευή παγωτῶν κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς καί τελικῶς ἀπό τόν κανονισμό 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8ης Νοεμβρίου 1974, περιλαμβάνουν μόνο προϊόντα, ἡ μεταποίηση τῶν ὁποίων σέ παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση εἶναι δυνατή χωρίς ἄλλη ἐπεξεργασία ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή τους. Ἡ καταλληλότης πρός

κατανάλωση ὡς παγωτοῦ κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀνωτέρω κανονισμοῦ προϋποθέτει, ἀπό ἀπόψεως κοινοτικοῦ δικαίου, ἕναν τέτοιο βαθμό ἐπεξεργασίας τοῦ προϊόντος βάσεως, ὁ ὁποῖος νά ἐπιτρέπει ὡς μόνη χρήση τήν παρασκευή παγωτοῦ, δηλαδή ἑνός προϊόντος πού ἔχει αἰσθητῶς γλυκανθεῖ ἤ ἀρωματισθεῖ καί τοῦ ὁποίου ἡ συνεκτικότης μετά τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή του εἶναι τέτοια, ὥστε νά μή ἀποσυντίθεται ταχέως στήν θερμοκρασία τοῦ περιβάλλοντος, νά ἔχει δέ ἐπαρκῶς ἀνθεκτική δροσερότητα.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθη ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἡ ὁποία κατέθεσε παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτήρα παρεμπίπτοντος πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σέ αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμῆμα)

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑπέβαλε μέ διάταξη τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1981 τό Finanzgericht τοῦ Münster, ἀποφαίνεται:

**Τά παρασκευάσματα σέ σκόνη τῆς διακρίσεως 18.06 Δ ἤ 21.07 Ζ τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, τά ὁποῖα προορίζονται γιά τήν παρασκευή παγωτῶν κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχεῖο c τρίτη περίπτωση τοῦ κανονισμοῦ 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 2815/72 τῆς Ἐπιτροπῆς καί τελικῶς ἀπό τόν κανονισμό 2819/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 8ης Νοεμβρίου 1974, περιλαμβάνουν μόνο προϊόντα, ἡ μεταποίηση τῶν ὁποίων σέ παγωτό κατάλληλο πρός κατανάλωση εἶναι δυνατή χωρίς ἄλλη ἐπεξεργασία ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή τους. Ἡ καταλληλότης πρός κατανάλωση ὡς παγωτοῦ κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀνωτέρω κανονισμοῦ προϋποθέτει, ἀπό ἀπόψεως κοινοτικοῦ δικαίου, ἕναν τέτοιο βαθμό ἐπεξεργασίας τοῦ προϊόντος βάσεως, ὁ ὁποῖος νά ἐπιτρέπει ὡς μόνη χρήση τήν παρασκευή παγωτοῦ, δηλαδή ἑνός προϊόντος πού ἔχει αἰσθητῶς γλυκανθεῖ ἤ ἀρωματισθεῖ καί τοῦ ὁποίου ἡ συνεκτικότης μετά**

**τήν προσθήκη ὕδατος καί τήν κατάψυξή του εἶναι τέτοια, ὥστε νά μή ἀποσυντίθεται ταχέως στήν θερμοκρασία τοῦ περιβάλλοντος, νά ἔχει δέ ἐπαρκῶς ἀνθεκτική δροσερότητα.**

Touffait Mackenzie Stuart Everling

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 14 Ἰανουαρίου 1982.

Κατ' ἐντολή
τοῦ Γραμματέως

H. A. Rühl

Κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

Ὁ πρόεδρος τοῦ τρίτου τμήματος

A. Touffait

## ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1981 [1]

*Κύριε πρόεδρε,*
*κύριοι δικαστές,*

Ἡ αἴτηση περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐπί τῆς ὁποίας πρόκειται σήμερα νά ἐκφράσω τήν ἄποψή μου, στηρίζεται στά ἑξῆς πραγματικά περιστατικά:

Ἡ προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη, μία βελγική ἑταιρία, ἐζήτησε κατά τούς μῆνες Ἰανουάριο καί Φεβρουάριο 1975 ἀπό τό τελωνεῖο τοῦ Aachen-Autobahn-Süd τόν ἐκτελωνισμό καί τήν θέση σέ ἐλεύθερη κυκλοφορία ὁρισμένων ποσοτήτων τετηγμένου συμπυκνωμένου βουτύρου συνολικοῦ βάρους 80 περίπου τόννων, τό ὁποῖο εἶχε ἀγοράσει σύμφωνα μέ τήν διαδικασία τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1259/72 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 16ης Ἰουνίου 1972, περί διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένες τιμές σέ ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως τῆς Κοινότητος (ΑΒl. L 139 τῆς 17ης Ἰουνίου 1972, σ. 18) καί εἶχε εἰσαγάγει στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἀπό τό Βέλγιο. Ταυτόχρονα ζήτησε καί ἡ γερμανική ἑταιρία Dr. Otto Suwelack Nachfolger KG, ἡ ὁποία εἶχε ἀγοράσει τά ἐμπορεύματα, νά τεθοῦν τά ἐμπορεύματα αὐτά ὑπό τήν ἐποπτεία τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ἐπειδή ἐπρόκειτο νά χρησιμοποιήσει τό τετηγμένο συμπυκνωμένο βούτυρο γιά τήν παρασκευή παγωτοῦ, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἀνωτέρω κανονισμοῦ. Τό τελωνεῖο ἔκανε δεκτές τίς αἰτήσεις αὐτές καί ἐπέβαλε, ἐν ὄψει τοῦ σκοποῦ τῆς χρήσεως, νομισματικό ἐξισωτικό ποσό βάσει συντελεστοῦ μειωμένου κατά 50 % (συνολικῶς δηλαδή 37 927,09 γερμανικά μάρκα), σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ κανονισμοῦ 1259/72, ὅπως ἐτροποποιήθη ἀπό τόν κανονισμό 1570/74 (ΑΒl. L 167 τῆς 22ας Ἰουνίου 1974, σ. 29).

1 — Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά.